

LLICENCIATURA EN PERIODISME.

Curs 1996-1997

RECEPCIÓ DE LA COMUNICACIÓ I OPINIÓ PÚBLICA.

Codi: 20737

4 crèdits teòrics/1 crèdit pràctic

6è Quadrimestre.

Prof. Lluís Badia; Manuel Parés i Maicas

OBJECTIUS:

L'assignatura pretén de presentar críticament les principals aproximacions fetes al concepte d'opinió pública. Bàsicament, es tracta de treballar sobre la base de dos models oposats d'opinió pública: aquell que vincula els estudis sobre els fenòmens d'opinió pública a una teoria de la democràcia; i aquell altre que concep l'opinió pública com un mecanisme de control social. L'assignatura té un caràcter marcadament teòric i la seva finalitat consisteix a promoure una discussió sobre aquest concepte bàsic de la teoria social i de les teories de la comunicació.

TEMARI

PRIMERA PART: EL CONCEPTE CLASSIC D'OPINIO PUBLICA.

TEMA I: EL MODEL CLASSIC DE L'OPINIO PUBLICA

Lliçó 1: La societat burgesa com a context social i històric de l'opinió pública.

- 1.1. Introducció: El caràcter problemàtic del concepte d'opinió pública.
- 1.2. La diferenciació entre l'esfera pública i l'esfera privada com a principi bàsic.
- 1.3. L'esfera privada: l'àmbit de la intimitat familiar i l'àmbit econòmic del mercat: Formació històrica.

1.4. L'esfera pública com a àmbit institucional de participació de la societat civil burgesa. De l'Estat absolutista a l'Estat de dret democràtic.

Lliçó 2: Principis del model clàssic.

2.1. La formació del públic lector burgès.

2.2. L'esfera pública com a espai comunicatiu.

2.3. Les funcions del periodisme polític en els processos de formació de l'opinió pública.

2.4. El Parlament com a institució bàsica de la publicitat burgesa en l'Estat liberal de dret.

2.5. Conclusió: la democràcia com a consens de l'opinió pública.

TEMA II: CRISI I TRANSFORMACIO DEL MODEL CLASSIC DE L'OPINIO PUBLICA.

Lliçó 3: Evolució històrica de l'esfera pública i de l'esfera privada.

3.1. La dissolució progressiva de la diferenciació entre públic i privat.

3.2. El replegament de l'esfera privada cap a l'àmbit de la intimitat.

3.3. El canvi de funcions del Parlament i l'ampliació de la publicitat política. Les noves instàncies de mediació.

3.4. La comunicació política en les democràcies de masses.

Lliçó 4: Aparició i crítica de la societat de masses.

4.1. Del públic lector burgès al públic consumidor de masses.

4.2. La massa com a nou subjecte de l'opinió pública. La crítica del liberalisme radical i les primeres aproximacions de la psicologia social a la conducta col·lectiva.

4.3. Conclusió: De l'opinió pública liberal a l'opinió pública de masses.

Lliçó 5: La ciència de l'opinió pública.

5.1. L'opinió pública com a objecte d'estudi de la investigació social aplicada.

5.2. L'opinió pública com a fenomen social quantificable: La reducció sòcio-psicològica del concepte.

5.3. Els intents de síntesi de la tradició clàssica i de la tradició empírica en la investigació de l'opinió pública. Principals problemes de la integració.

SEGONA PART: TEORIES CONTEMPORANIES SOBRE L'OPINIO PUBLICA.

TEMA III: L'OPINIO PUBLICA EN LES SOCIETATS DEMOCRATIQUES ACTUALS.

Lliçó 6: Les transformacions en les societats contemporànies.

6.1. Les transformacions del sistema polític.

6.2. Les transformacions del sistema comunicatiu i la diferenciació de la societat.

6.3. La comunicació política com a camp d'integració de les noves aproximacions teòriques a l'opinió pública.

6.4. La necessitat d'un programa interdisciplinari.

Lliçó 7: La teoria de l'espiral del silenci de Noelle-Neumann.

7.1. L'opinió pública com a control social.

7.2. La noció psico-social d'opinió pública: Principis bàsics.

7.3. Clima d'opinió i espiral del silenci. La racionalitat que presenten els fenòmens de l'opinió pública.

Lliçó 8: La teoria crítica de Jürgen Habermas.

- 8.1. El gir lingüístic de la teoria crítica.
- 8.2. Principis elementals de la teoria de l'acció comunicativa.
- 8.3. Els problemes de legitimació de les societats de capitalisme avançat.
- 8.4. Opinió pública i democràcia.

BIBLIOGRAFIA BASICA:

BADIA, Ll. De la persuasió a la tematització. Introducció a la comunicació política moderna. Barcelona: Pòrtic, 1992.

BERRIO, J. L'opinió pública i la democràcia. Barcelona: Pòrtic, 1990.

BÖCKELMAN, F. Formación y funciones sociales de la opinión pública. Barcelona: Gustavo Gili, 1983.

DADER, J.L. El periodista en el espacio público. Barcelona: Bosch, 1992.

FERRY, J-M.; D. WOLTON, et al. El nuevo espacio público. Barcelona: Gedisa, 1992.

HABERMAS, J. Historia y crítica de la opinión pública. 4ª ed. Barcelona: Gustavo Gili.

MONZON ARRIBAS, C. La opinión pública. Teoría, concepto y métodos. Madrid: Tecnos, 1987.

MORAGAS, M. (Ed.). Sociología de la comunicación de masas. III. Propaganda política y opinión pública. Barcelona: Gustavo Gili, 1985.

MUÑOZ ALONSO, A. et al. Opinión pública y comunicación política. Madrid: Universidad Complutense, 1990.

NOELLE-NEUMANN, E. La espiral del silencio. Opinión pública: nuestra piel social. Barcelona: Paidós, 1995

PRICE, V. Opinión pública. Esfera pública y comunicación. Barcelona: Paidós, 1994.

WOLF, M. Els efectes socials dels mitjans de comunicació. Barcelona: Pòrtic, 1992.

METODE D'AVAUACIO:

En funció del tipus de seguiment que es faci de l'assignatura, l'avaluació consistirà o bé en un treball, o bé en un examen final.

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

Departament de Periodisme
i de Ciències de la Comunicació